A.° 1853. N.° 122.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

Vrijdag den 19 Augustus.

KENNISGEVING.

De BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *ROTTERDAM* brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat door den Heer Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland, op den 10 dezer maand, is executoir verklaard een Kohier van het Patentregt, bevattende Aanslagen in de wijken 2 en 6, dienst 1853—54, behoorende tot de 2de Afdeeling dezer Gemeente;

Dat vermeld Kohier ter invordering is gesteld in handen van den Heer Ontvanger, en ieder daarop voorkomende verpligt is zijnen aanslag, op den bij de Wet bepaalden voet, te voldoen, en dat heden de termijn van *drie maanden* ingaat, binnen welke de reclames behooren te worden ingediend.

Rotterdam den 18 *Augustus* 1853.

Burgemeester en Wethouders voornoemd.

De Secretaris, *STORM VAN 'SGRAVESANDE.* De Burgemeester, *J. F. HOFFMAN.*

BUITENLAND.

LONDEN den 17 augustus.

Benevens verscheiden andere wetsontwerpen, heeft het Hoogerhuis eergisteren dat op het loodswezen aangenomen.

In het Lagerhuis deed lord *J. Russell* gisteren de beloofde mededeelingen over de Oostersche zaken en bevestigde onderanderen dat Rusland het voorstel, hetwelk van de Vertegenwoordigers der groote Mogendheden te Weenen is uitgegaan, aangenomen heeft. Nogtans, voegde hij daarbij, kunnen de geschillen eerst dan als geheel vereffend beschouwd worden, wanneer de Russische troepen de Donau-Vorstendommen geheel zullen hebben ontruimd, of althans het bevel daartoe gegeven zal zijn. Tot zoo lang zal de Engelsche vloot dan ook in de Dardanellen blijven. Volgens zijne overtuiging echter waren de zaken zoo ver gevorderd, dat men den vrede der wereld verzekerd kan achten.

Men zegt dat het Parlement aanstaanden zaturdag, den 20 dezer, geprorogeerd zal worden.

— Eergisteren had in het in aanbouw zijnde nieuw kristallen paleis te Sydenham een verschrikkelijk ongeluk plaats. Door het breken van eene uit hout en ijzer vervaardigde beweegbare stelling, die gebezigd werd om de balken van het hooge dak te bevestigen, zijn tien werklieden gedood en verscheiden anderen zwaar gekwetst.

— Met vijf verschillende schepen is in den loop dezer week voor eene waarde van 348,216 ponden sterling Australisch goud hier aangebragt.

PARIJS den 16 augustus.

Gisteren middag ten twaalf ure vonden de Keizer en de Keizerin op het paleis der Tuileriën, in de zaal van *Lodewijk XIV*, prins *Jérôme Napoleon*, prins *Napoleon*, prinses *Mathilde*, prins *Louis Lucien Bonaparte*, prins en prinses *Murat* en prins *Frederik* van Hessen bijeen, welke Vorstelijke personen Z. M. hunne gelukwenschen bragten met het *Napoleons*-feest. Daarna ontving de Keizer de hulde van de Ministers, de Kardinalen, de Maarschalken, enz. Ten half één ure begaven HH. MM. zich, vergezeld door de Prinsen en Prinsessen, en begeleid en gevolgd door al de verdere aanwezigen, naar de kapel van het paleis, waar eene mis werd gecelebreerd, gevolgd door een *Te Deum*. Vervolgens begaf de Keizerin zich naar hare vertrekken, terwijl de Keizer het Corps Diplomatiek bij zich ontving, waarvan bereids verslag is gegeven, en verder receptie verleende.

Des middags was er groot diner op het paleis, waar de bovengenoemde Vorstelijke personen en verdere genoodigden bij tegenwoordig waren. Zoowel voor als na het diner vertoonden HH. MM. zich op het balcon en werden door de ontelbare volksmenigte met veel geestdrift begroet. Onder de vele aanzienlijken, welke des avonds ten Hove ontvangen werden, merkte men ook op koningin *Maria Christina* van Spanje met hare dochters en den hertog van *Rianzares*. Ten negen ure begaven HH. MM. zich met hunne gasten naar het paviljoen van Flora, waar de Keizer het teeken gaf tot het ontbranden van het allerprachtigste vuurwerk. Men wil weten dat de Keizer zich later in den avond nog te voet onder de volksmenigte heeft gemengd.

Bij de groote receptie van het corps diplomatiek, welke maandag op de Tuilerien plaats had, trok de heer *Sanford*, zaakgelastigde der Vereenigde Staten, de algemeene opmerkzaamheid, door de eenvoudige burgerkleeding zijner natie, in welke hij, op van den Amerikaanschen Secretaris van Staat ontvangen last, aldaar verscheen, en die een vreemd contrast opleverde met de pracht der gegalonneerde rokken en den glans der sterren en kruisen, van welke hij daar omringd was. De heer *Sanford* had den Grootkamerheer vooraf kennis gegeven in welke kleeding hij verschijnen zou.

— Volgens brieven uit Bucharest, van 9 dezer, zou de Senaat, zoodra de nota van *Reschid*-pacha aldaar ontvangen was, waarbij den Hospodars bevolen wordt de Vorstendommen te verlaten en naar Konstantinopel te komen, vergaderd zijn om daarover te beraadslagen, en van oordeel zijn geweest dat het geheel strijdig met de belangen van Wallachije, zoowel als met die van Rusland en de Porte wezen zou wanneer de Vorst, op een zoo gevaarlijk tijdstip, zijnen post verliet. Dien ten gevolge had de Senaat den Hospodar gesmeekt de uit Konstantinopel ontvangene bevelen niet op te volgen, en zou hij zich terstond bereid betoond hebben zich naar dien raad te schikken.

— De Turksche Regering had aan den vertegenwoordiger van Oostenrijk inlichtingen gevraagd nopens de zamentrekking van Oostenrijksche troepen op de grenzen van Servië en Bosnië. De heer von *Bruck* heeft daarop geantwoord, dat deze zamentrekking geschiedde in het vooruitzigt van een mogelijken opstand der Turken tegen de Christenen, wanneer de staat van zaken verergerde, doch dat in geen geval de Oostenrijksche troepen de Turksche grenzen zouden overtrekken dan met goedvinden der Ottomannische Regering. Deze inlichtingen hadden den Divan voldaan of schenen dien voldaan te hebben. Het manifest des Sultans had in de provincien een minder goeden indruk te weeg gebragt dan te Konstantinopel; men vond het niet krachtig genoeg. De Spaansche generaal *Prim* was te Konstantinopel aangekomen en door al de Ottomannische Ministers zeer goed ontvangen.

Uit Alexandrië gaan de berigten tot 5 dezer. De krijgstoerustingen duurden toen nog altijd voort en het overige der vloot was dien dag naar Konstantinopel gestevend. De Onderkoning en *Saïd*-pacha hadden zich, bij gelegenheid eener openbare plegtigheid, tot groote vreugde der bevolking, verzoend. Men sprak veel van de ontdekking eener steenkolenmijn bij den berg Sinai, werwaarts deskundigen gezonden waren, om de hoedanigheid dier delfstof te onderzoeken en verslag deswegens uit te brengen.

KEULEN den 17 augustus.

De Groothertog van Saksen Weimar heeft, volgens de bepaling der Staatsregeling, bereids bevel tot bijeenroeping van een buitengewonen Landdag gegeven, om daar, in handen des Voorzitters, de schriftelijke verzekering over te leggen dat hij de Staatsregeling in haren geheelen inhoud zal in acht nemen, in stand houden en beschermen. Eerst nadat dit geschied is volgt de huldiging door den Landdag, die den 28 dezer maand zal plaats hebben.

— De Hertogin van Braband is den 15 dezer, over Praag, te Dresden aangekomen en heeft, na aldaar twee uren vertoefd te hebben, de reis naar Erfurt over Leipzig voortgezet.

— Het geschil tusschen Oostenrijk en Zwitserland schijnt de vereffening nog niet zoo nabij te zijn als sommigen vermoed hadden; althans de blokkade van den kant van Lombardije is door de Oostenrijksche autoriteiten weder verzwaard, door het verbod van den uitvoer van granen en meel, hetwelk in strijd is met de tusschen beide Landen bestaande bijzondere verdragen. Van hare zijde neemt de Zwitsersche Confederatie maatregelen tot versterking der vaste punten in de linie van den berg St. Gothard.

BINNENLAND.

's GRAVENHAGE den 17 augustus.

Bij Koninklijk besluit van 15 dezer is, onderanderen, pensioen verleend aan *W. G. M. van der Mee*, ontvanger der directe belastingen te Schiedam, ten bedrage van *f* 1642; aan *J. G. Walger*, Rijks roeijer te Rotterdam, ten bedrage van *f* 1339; aan *J. H. Tol van der Meulen*, visiteur der in- en uitgaande regten en accijnsen te Rotterdam, ten bedrage van *f* 1105; *J. van der Elst*, idem, van *f* 1169; *J. A. Brugman*, idem, van *f* 935, en *C. van Daebel*, wed. *J. Dijkshoorn*, in leven commies bij 's Rijks entrepôt aldaar, van *f* 207.

Staten-Generaal.

TWEEDE KAMER. — *Zitting van woensdag* 17 *augustus.*

Aan de orde is de voortzetting der algemeene beraadslagingen over het wetsontwerp tot regeling van het toezigt over de onderscheidene kerkgenootschappen.

De heer *van Eck* heeft drie punten van beschouwing. Het eerste betreft *de wijze van indiening*, het tweede *de omstandigheden* die tot de aanbieding der wet hebben geleid en het derde *de wet zelve*. Volgens hem is de onderteekening der memorie inconstitutioneel, als onderteekend *namens* de Ministers, terwijl het algemeen bekend is dat de heer *Lightenvelt*, die zich thans buitenslands bevindt, tegen de wet is gestemd. Dit is niet overeenkomstig met art. 73 der Grondwet. Wie der Ministers zijn nu bepaaldelijk voor de wet aansprakelijk? Dit blijkt niet. Verder bestrijdt hij het in de memorie van toelichting beweerde, dat de onderteekening geen volstrekt vereischte is en dat de Koning in allen gevalle de wet inzendt. Ging dit op, dan kon men wel in de Grondwet schrijven: „de Ministers zijn onschendbaar en de Koning is verantwoordelijk." Zoo doende komen alle verwijten op den Koning neder; dat is gevaarlijk en inconstitutioneel. Hij betreurt het dat ook bij de verkiezingen 's Konings naam misbruikt is en daarbij ongrondwettige middelen gebezigd zijn. Wat nu de memorie van toelichting zelve aangaat, zij verstrekt volgens hem inderdaad geene genoegzame inlichting, en door het voornemen der Regering, om de aanmerkingen eerst bij de openbare discussie af te wachten, wordt het gemeen overleg niet bevorderd, noch het vertrouwen in de Regering versterkt. — Wat het tweede punt betreft, de Minister *van Rosenthal* had, zegt de spreker, de organisatie der Hervormde kerk nooit aan zijne goedkeuring moeten onderwerpen, dan hadden er geene reserves te pas gekomen, die misnoegen hebben opgewekt. De heer *van Bosse* heeft dan ook later te kennen gegeven dat de Regering voornemens was op die eenzijdige daad terug te komen. Wat nu het R. K. kerkgenootschap betreft, dat zijne regeling gevraagd had, het Gouvernement stond die toe en *moest* die wel toestaan, omdat de Grondwet die voorschreef en de Kamer zelve er herhaaldelijk op had aangedrongen. Ook heeft het vorige Ministerie ten deze niets gedaan zonder overleg met den Pauselijken Stoel en mededeeling gevraagd omtrent wijze en tijd waarop die organisatie zou plaats hebben. Dus bestond er ook geen regt om zulke grievende beschuldigingen tegen dat Ministerie kenbaar te maken, als gisteren door den heer *van Lynden* gedaan is. Het is ook eene verkeerde voorstelling der zaak dat het vorig Ministerie ten deze tegen den uitdrukkelijken wil des Konings zou gehandeld hebben. Maar nu is door de tegenwoordige Regering de nota van den kardinaal *Antonelli* overgelegd, die, in strijd met de bewering van het vorig Ministerie, inhoudt dat aan het laatstgenoemde door Rome inlichtingen waren verstrekt nopens de voorgenomen wijze en tijd van invoering der hierarchie en dat die Kardinaal de stellige bewijzen van de ontvangst dier mededeeling bezit. Aan welke dier verklaringen is nu de meeste waarde te hechten? De spreker vestigt daarbij de aandacht op den bekenden brief van den heer *van Zuylen van Nyevelt* aan den Voorzitter, waarbij die gewezen Minister met alle kracht tegen de bewering van *Antonelli* protesteert. Hij gelooft dat de verklaring van een zoo hoog geacht man bij alle weldenkenden wel boven allen twijfel mag worden verheven en vraagt dus aan de tegenwoordige Regering welke dan toch die bewijzen zijn, waarvan de Kardinaal spreekt. — Ten opzigte van het derde punt, de wet zelve, beweert de spreker dat zij ongrondwettig is, dat zij niets regelt, en dat zij onregtvaardig is.

De heer *van Wintershoven* noemt het onbegrijpelijk dat de minister *Lightenvelt*, een staatsman die geacht moet worden het best met de behoeften van het R. K. kerkgenootschap bekend te zijn, op dit oogenblik afwezig is, en ontwikkelt verder de gewigtige bezwaren, die ook bij hem tegen de wet bestaan. Volgens hem zal de toepassing daarvan leiden tot een strijd tusschen geweten en wet, en hij is overtuigd dat, als die strijd ontstond, de gehechtheid der Roomsch-Katholieken aan kerkelijke bevelen boven alle bedenking zal gaan en verheven zijn boven de voorschriften der wet. Naar zijne overtuiging zou de wet al dadelijk tot de schromelijkste botsingen leiden, waarvan het einde niet is te voorzien.

De heer *van Lennep* betwijfelt of, als de aangeboden wet moet strekken om veler gemoederen gerust te stellen, de Ministers daartoe wel den geschikten weg hebben gekozen. Reeds in het adres is gezegd dat zij eene meer stellige kleur hadden moeten aannemen, om reeds dadelijk te zien of zij de meerderheid in de Kamer hadden. Zijns oordeels had men langs anderen weg tot de gewenschte resultaten kunnen komen, namelijk door aan den eenen kant langs diplomatieken weg te onderhandelen, aan de andere zijde door zulke besluiten te nemen als de Grondwet veroorloofi, behoudens de verantwoordelijkheid der Ministers. Nu de wet echter is aangeboden, zal de spreker alleen vragen of zij met de Grondwet overeenkomt, en meent de vraag of ten deze eene wet mag worden daargesteld toestemmend te moeten beantwoorden. Of de aangebodene voldoende is zal hij bij de behandeling der artikelen onderzoeken.

De heer *Godefroi* betoogt hoofdzakelijk, dat de Grondwet een zoogenaamd preventief toezigt van den Staat over de kerkgenootschappen toelaat en de Staat daartoe het regt heeft, mits niet op het gebied der godsdienst tredende. Wanneer men hem zou bewezen zal hebben dat in de wet nog iets is wat op het godsdienstig terrein treedt, zal hij medewerken om haar daarvan te zuiveren.

De heer *van der Brugghen* verklaart geene zwarigheid te maken dit ontwerp aan te nemen, behoudens de wijzigingen welke daarin nog gebragt mogten worden. Bij de behandeling der artikelen zal het de tijd zijn om te onderzoeken of de wet werkelijk noodzakelijk is en of zij ook te diep in het leven van eenig kerkgenootschap, en vooral van het Roomsch Katholieke, treedt.

De heer *van der Veen* zou het ontwerp als eene partiële wet van politie kunnen aannemen, maar er nimmer zijne goedkeuring aan hechten dat daaraan eene terugwerkende kracht gegeven worde. Zijne goedkeuring hangt, om deze en andere redenen, af van de opheffing zijner bezwaren tegen artt. 1, 5 en 3.

De heer *Bosscha* verdedigt, in den aanvang zijner rede, de handelwijze der adressanten, die zich in april laatstleden tot den Koning gewend hebben, en betoogt verder dat een Koning, die bij zijne huldiging gezworen heeft de onafhankelijkheid des Rijks te zullen handhaven, verpligt is wapenen ter verdediging tegen eene ultramontaansche politiek op te vatten. Hij wil de Regering het wapen niet weigeren dat zij meent noodig te hebben om de inwendige orde en veiligheid te handhaven. Hij zal stemmen voor de wet, *mits* zij niet door nieuwe wijzigingen van alle kracht beroofd worde.

De heer *van der Poel* acht mede de wet niet met de Grondwet in strijd en verdedigt de voordragt op verschillende gronden. — Ook de heer graaf *Schimmelpenninck* motiveert de stem die hij voor de wet zal uit-

brengen. In de instelling van de R. K. hierarchie, zonder voorafgaande goedkeuring van den Souverein, ligt, zegt hij, de noodzakelijkheid der wet.

De discussien worden daarop geschorst.

De commissie, in wier handen was gesteld de overeenkomst, met Oldenburg gesloten, tot wederkeerige uitlevering van boosdoeners, brengt daaromtrent, bij monde van den heer *Strens*, verslag uit. Zij stelt voor, die overeenkomst voor kennisgeving aan te nemen. — Drukken en ronddeelen van het verslag; zullende de discussie over de conclusie van het rapport nader worden bepaald.

Door de commissie voor de verzoekschriften wordt nog, even als in den aanvang dezer zitting, bij monde van den heer *Engelen*, verslag uitgebragt op een aantal adressen betrekkelijk de voordragt wegens de kerkgenootschappen, welke adressen ter griffie worden nedergelegd.

De commissie, in wier handen was gesteld het verslag wegens den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen over 1852, brengt daarover, bij monde van den heer *van Goltstein*, rapport uit. Conclusie tot drukken en ronddeelen van het verslag, en afschrift aan den Minister van Binnenlandsche Zaken. Discussie nader.

De vergadering wordt hierop gescheiden tot morgen ochtend ten 10 ure.

's GRAVENHAGE den 17 augustus.
Staten-Generaal.

Wij laten hier nog een weinig breedvoeriger volgen wat de heeren *Bosscha* en *van der Poel* in de zitting der Tweede Kamer van heden hebben in het midden gebragt:

De heer *Bosscha* zegt, dat het ontwerp betreft de regeling van het kerkelijk Staatsregt. Elk kerkelijk Staatsregt brengt mede bescherming van de godsdienstige vrijheid van alle gezindheden en waakzaamheid. Hij verklaart, dat hetgeen door de heeren *de Kempenaer* en *Godefroi* gisteren en heden over het VIde hoofdstuk gezegd is, zijn gevoelen uitdrukte en met zijne overtuiging overeenkomt. Maar wat het Staatsgezag aangaat, moet men zorg dragen, dat het gehandhaafd worde in de magt, om zijn pligt te kunnen doen ter bewaking van de algemeene veiligheid. Gedurende deze discussien, waarin reeds zoo veel gezegd is, zijn er ook woorden gesproken van afkeuring en van verwijt tegen de adressanten, die zich tot den Koning gewend hebben. Vermits daaronder behoort een vierde gedeelte van de bevolking der hoofdstad, waaruit hij is afgevaardigd, wil hij ook hunne handeling verdedigen met onpartijdigheid en vrijmoedigheid, omdat een protest tegen Pauselijke aanmatiging zeer goed gepaard kan gaan met hoogachting voor de R. K. Kerk, en hij wijst bij die gelegenheid en tot staving daarvan op de woorden van dienzelfden Aartsbisschop van Parijs, wiens nagedachtenis zoo zeer en zoo te regt geëerd wordt, en die zeide, dat de nationaliteit van het Vaderland niet moest worden prijs gegeven aan het oppergezag van Rome. Het mag dus zeer zeker aan Protestanten niet als geloofshaat worden aangerekend, wanneer zij tegenover zulk gezag zich bezwaard gevoelen en protesteren. Hij is niet van meening, dat de groote bekommering aanleiding vindt in de verandering van den abnormalen toestand der R. K. Kerk tot den bisschoppelijken vorm; de Bisschoppen zijn ook voor hem niet een schrikbeeld of een spook, neen, maar de overgang tot den bisschoppelijken vorm, gelijk die heeft plaats gehad, is geen zuivere kerkelijke organisatie, en wat de heer *Meeussen* beschouwde als een geschenk aan zijne Katholieke landgenooten, beschouwt de spreker als eene politieke greep van de Curie van Rome in het Staatsgezag zijns Vaderlands en als eene hierarchische inwerking. Men was verwonderd, dat de toespraak van den Paus aan zijne Kardinalen zoo veel beweging had veroorzaakt, maar omdat dat stuk bepaaldelijk aan de Kardinalen is gerigt, drukt zij daarom minder de bedoeling van dengene die ze uitsprak uit? Integendeel, het is een blik te meer in de ultramontaansche politiek van Rome. De spreker treedt in eene historische beschouwing van den oorsprong der hierarchische instelling onder *Gregorius VII*, hetgeen destijds met het oog op de toenmalige omstandigheden goed en noodzakelijk was. Hij beschouwt in verband daarmede het eedsformulier der Bisschoppen en moet toch zeggen, dat hij daarin de trouw aan den Koning zeer op den achtergrond en die aan den Paus zeer op den voorgrond vindt geplaatst. Hij herinnert wijders, dat de Pauselijke regering het verbond hernieuwd heeft met eene orde, die, hoewel wonderen van vlijt en geleerdheid en blijken van geloofskracht gegeven hebbende, eene orde, die ja met de beschaving van den tijd is medegegaan en die men tegenwoordig ten onregte nog gelijk wil stellen met de tijden der *Escobars*, maar toch eene orde, wier leus het is, een heilig leger te zijn, om de afvalligen of deserteurs te bestrijden en te vervolgen, en zou het dan nu niet lauwheid zijn, wanneer eene bevolking, meerendeels uit zoodanige deserteurs zamengesteld, niet hare antipatie deed blijken tegen een sacerdotaal gouvernement, dat een steun zoekt bij eene zoodanige orde. Zijns inziens is een Koning, die bij zijne huldiging gezworen heeft de onafhankelijkheid van het Rijk te zullen handhaven, verpligt wapenen op te vatten ter verdediging tegen eene ultramontaansche politiek. Wanneer eens de Katholieke bevolking werd onderworpen aan het gezag van den Aartsbisschop van Mechelen, hetgeen zeer ligt het geval zou hebben kunnen zijn, en van daar zouden dan uitgaan de voorschriften omtrent het onderwijs, een index van verboden boeken, bevelen omtrent de gemengde huwelijken enz., zou dan de onafhankelijkheid van het Rijk kunnen geacht worden gewaarborgd te zijn, als de Koning dit zonder eenige voorzorg zou toelaten? Neen, dan moet er niet zijn een jubeo, maar een veto des Konings. Hij ontwikkelt nu nog nader dat de Regering een wapen moet hebben tegen wat hij beschouwt als een zuiver politieke magt, ofschoon den heer *Dommer* dank zeggende voor de verklaring dat de R. K. bevolking, wat er ook gebeure, houw en trouw zal blijven aan den Koning. — Of de wet nu bevredigen en beveiligen zal, hij weet het niet, maar hij wacht het meeste van het beleid der Regering en van het gezond verstand der Natie. Voorstander als hij is van constitutionele beginselen, ziet hij den tijd aankomen dat de constitutien gemakkelijk een prooi zouden kunnen worden van overmagt of geweld, en hij wil thans aan de Regering het wapen niet weigeren, dat zij meent noodig te hebben om de inwendige orde en veiligheid te handhaven. Hij zal stemmen voor de wet, *mits* zij niet van alle kracht beroofd worde door nieuwe wijzigingen.

De heer *van der Poel* acht de wet niet in strijd met de Grondwet, op dezelfde gronden als door de vorige sprekers ontwikkeld. Hij verdedigt de voordragt verder op de volgende gronden: 1°, met het oog op art. 164 in verband met art. 165 der Grondwet. Bestond er in 1652 regt om kennis te nemen van de organisatie van het Hervormd kerkgenootschap, dan bestaat dit alsnog evenzeer ten opzigte van het R. K. kerkgenootschap, want men leeft nog onder dezelfde Grondwet, waarin men op gelijke wijze gehandeld heeft met het Hervormde kerkgenootschap, zonder dat destijds over Grondwets-schennis is geklaagd. Hij meent ook niet, dat er een zelfstandig R. K. kerkgenootschap in Nederland bestaat; er is wel eene Kerk, hier te Lande, onderworpen aan het oppergezag van het Hof van Rome, maar zij is niet zelfstandig, niet van het toezigt der Regering uitgesloten. Spreker handelt vervolgens over art. 169 der Grondwet in betrekking tot het daar voorgeschreven *waken*, en ook daaromtrent deelt hij de door vorige sprekers uiteengezette meening. Ook hij acht het preventief stelsel meer passend voor zedelijke ligchamen. Bovendien heerscht er nog veel verschil over hetgeen verkieslijk is: een preventief of een repressief strafstelsel. De Grondwet wil gewis vrijheid der kerkgenootschappen, maar geene absolute vrijheid. De Staat moet toezien. De Grondwet verbiedt geen wet; integendeel deze is wenschelijk en noodzakelijk. Nu rijst de vraag wel op: treedt in deze de wetgevende magt niet op het gebied der uitvoerende magt, en dit zou zeer bedenkelijk zijn. De Regering zou welligt zonder wet maatregelen kunnen nemen om het bij de Grondwet gewilde toezigt uit te oefenen; maar eene wet, strekkende om de grenzen aan te wijzen, binnen welke de Koning moet waken, daardoor gaat de wetgevende magt hare taak niet te buiten. Maar daarenboven, de regeling daarvan bij wet is, met het oog op het gebeurde en op de bestaande omstandigheden, dringend noodzakelijk. Hij weidt daarover nader uit en komt nog op tegen ééne uitdrukking, in den loop der beraadslagingen gebezigd: dat namelijk de stemming over deze wet zou bewijzen, of de Protestanten waarlijk vrijzinnig zijn? Dat zou dus zóóveel willen zeggen, alsof zij, die de wet niet afstemmen, niet vrijzinnig waren. Met zoodanige uitlegging kon hij zich in geene deele vereenigen. In den verderen loop zijner beschouwing keurt de spreker de houding af van het vorig Ministerie, of liever van den Minister van Buitenlandsche Zaken. Deze had voorafgaande mededeeling nopens de regeling der zaak moeten vorderen. Het nalaten daarvan was eene laakbare onverschilligheid. Hij erkent ten volle de groote bekwaamheden van het vorig afgetreden Ministerie, maar keurt ten zeerste af de wijze, waarop in deze zaak door hetzelve is gehandeld. De spreker doet vervolgens het verschil uitkomen tusschen den aard en het wezen van het R. K. kerkgenootschap en die van andere kerkgenootschappen. Die aard brengt mede, dat de R. K. kerk is niet *in* den Staat, maar wordt geregeerd van buiten. Daartoe begeeft hij zich in onderscheidene bijzonderheden en biedt eene uitvoerige bestrijding van de naar zijn gevoelen gevaarlijke leerstellingen der R. K. kerk. Hij wijst tot dat betoog op de geschiedenis van vroegeren tijd en op de gebeurtenissen van latere dagen. Terugkeerende tot de wet, ontkent hij, dat ze op het kerkelijk gebied treedt. Integendeel, had hij daarin nog uitgebreider willen zien geregeld de betrekking tusschen Kerk en Staat met al wat daartoe behoort. Of nu het Ministerie in de toepassing aan de verwachting zal beantwoorden, zal hij niet onderzoeken. De afwezigheid van den heer *Lightenvelt* intusschen mishaagt hem zeer, en hij vindt daar iets geheimzinnigs in, dat geen gunstigen indruk kan verwekken.

's GRAVENHAGE den 18 augustus.

Z. M. de Koning heeft gisteren ten 6½ ure in een bijzonder gehoor ontvangen Z. Exc. jonkh. mr. *von Scherff*, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister bij de Duitsche Bond, van het Nederlandsche Hof.

— De Minister van Finantien heeft bekend gemaakt, dat de rentebetaling op het grootboek der 3 per cents nationale schuld over het halfjaar, vervallen primo september 1853, zal geschieden, van donderdag tot en met vrijdag 9 dier maand en vervolgens over al de nog verschuldigde halfjaren, op alle werkdagen (met uitzondering van den zaturdag), van maandag den 12 september tot en met 15 januarij 1854.

— In de residentie is aangekomen en in het hôtel *de Oude Doelen* afgestapt, graaf *van Hogendorp*, raad van Nederlandsch Indië.

— Gisteren heeft aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken de aanbesteding plaats gehad: 1°, het schieten der wegsloten en het opmaken der wegen langs de hoofd- en kruisvaarten in den Haarlemmermeer-polder, in drie percelen, welke zijn aangenomen: 1ste perceel door *W. Langenveldt*, te Lisse, voor *f* 10,960; 2de perceel door *A. Sieret*, te Sliedrecht, voor *f* 12,750, en het 3de perceel door denzelfden voor *f* 5,980, en 2°, het bouwen van 49 houten bruggen over de dwars en streksche togten ter voltooijing der gemeenschap tusschen de verschillende wegen van den Haarlemmermeer-polder, in vier percelen, die zijn aangenomen: het 1ste perceel door *J. C. van Berkem*, te Utrecht, voor *f* 16,476; 2de perceel door *G. Verschoor*, te Sliedrecht, voor *f* 16,600; 3de perceel door denzelfde, voor *f* 8000, en het 4de perceel door *J. C. van Berkem*, te Utrecht, voor *f* 15,555, alle welke percelen onder nadere goedkeuring van Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken, aan de belanghebbenden zullen worden gegund.

ROTTERDAM den 18 augustus.

De heden alhier, onder het voorzitterschap van den heer Burgemeester, gehouden openbare vergadering van den Gemeenteraad werd door 28 leden bijgewoond; afwezig waren de heeren *Gevers Deynoot*, *J. van der Hoop Jacz.*, *van der Kun*, *J.b Mees*, *van Overzee*, *van der Pot*, *Prins*, *J. van Vollenhoven* en *Zeewoldt*.

Nadat de notulen der vorige vergadering door den heer Secretaris voorgelezen en door de Vergadering zonder aanmerkingen goedgekeurd waren, deelde de Voorzitter mede, dat de volgende stukken waren ingekomen:

1°, van de commissie van finantien eene voordragt tot benoeming van een hoofd-commies der stedelijke belastingen, terwijl later nog voorzien zou moeten worden in de plaatsen van twee commiesen-surnumerair. — Ter visie gelegd tot de volgende vergadering, nadat de Voorzitter had medegedeeld dat Burgemeester en Wethouders zich met de voordragt vereenigden.

2°, naar aanleiding van een vroeger door den Raad genomen besluit, van de commissie voor de huishoudelijke verordeningen eene concept-wijziging in de verordening op het lager schoolwezen. — Mede ter visie gelegd tot de volgende vergadering.

3°, het rapport van Burgemeester en Wethouders nopens de door den heer *B. A. Kloppenburg* ingeleverde reclame tegen het kohier van het lantaren-, brandspuit- en nachtwachtgeld; het rapport strekte om afwijzend op de reclame te beschikken, daar de tuinen van *Gezelligheid* en van den heer *Kloppenburg* aan de eene zijde en een gedeelte der Boerenlaan goed door de stads-lantarens verlicht worden. — Die conclusie werd door de heeren *van Rijckevorsel* en *Tromp* bestreden, daar zij van gevoelen waren dat de genoemde tuinen niet behoorlijk verlicht worden; laatstgenoemde wilde de beslissing verdagen, opdat de leden het terrein nog zouden kunnen opnemen. — De Voorzitter herinnerde het bereids meermalen door hem bijgebragte, dat men niet betaalt voor den lantaren welken men voor zijn huis heeft, maar dat men bijdraagt voor de algemeene verlichting, terwijl hem bovendien bij eene inspectie in loco gebleken was dat de toegangen tot de bedoelde tuinen goed verlicht zijn. — Nadat het gevoelen des Voorzitters nog door de heeren *Schadee*, *Ledeboer* en *Obreen* was ondersteund, bleek dat het voorstel tot verdaging geen genoegzamen bijval vond, waarop de Vergadering zich met 26 tegen 2 stemmen (die der heeren *van Rijckevorsel* en *Tromp*) met het rapport van Burgemeester en Wethouders vereenigde. — Na dit besluit werd het kohier goedgekeurd.

4°, een verzoek om aanbevolen te worden voor eene vacerende betrekking bij de politie. — Gerenvoyeerd aan den heer Burgemeester.

5°, het rapport der commissie, belast geweest met het opnemen der rekeningen over 1851 en 1852 van het Oudemannenhuis; uit dat verslag, hetwelk bij monde van den heer *F. van Vollenhoven* werd uitgebragt, bleek, dat alles nagezien en in orde bevonden was, sluitende de rekening op 31 december 1852 met een batig slot van *f* 3139. 03, weshalve werd voorgesteld de rekeningen, onder dankzegging aan heeren regenten, goed te keuren. — De Vergadering vereenigde zich met deze conclusie, onder dankbetuiging aan de commissie voor de door haar volbragte taak.

6°, van den heer *Berk* eene missive, tot begeleiding eener uit wit carton vervaardigde copie van de Oude Hoofdpoort onder glazen stolp, met verzoek die voor de leden van den Raad ter bezigtiging te stellen, terwijl hij zijn voornemen kenbaar maakte haar later te verkoopen. — Aan het verlangen des toezenders zal in dank voldaan worden.

En 7°, van Burgemeester en Wethouders eene nieuwe aanbeveling van drie personen voor de betrekking van schipper in het binnenveer op Amsterdam, aangezien een der vroeger aanbevolenen zich niet kon verbinden steeds zelf zijne betrekking waar te nemen. — Ter visie gelegd tot de volgende vergadering, wanneer tot eene benoeming zal worden overgegaan.

Tot de benoeming van een anderen schipper in hetzelfde veer werd vervolgens overgegaan; met 26 van de 28 stemmen werd *G. Marselis* benoemd; *B. E. de Jonge* had 1 stem bekomen, terwijl 1 blanco biljet was ingeleverd.

Vervolgens was aan de orde de benoeming van een doodgraver; met 22 van de 28 stemmen werd *P. Gerrits* benoemd; de overige stemmen waren dus verdeeld: *A. van der Meide* 4, *van der Weyde* 1 en *A. C. van Vliet* 1.

Nadat deze benoemingen gedaan waren, deelde de Voorzitter nog mede, dat bij Burgemeester en Wethouders een verzoek was ingekomen van den heer *G. H. Kunst*, hetwelk hij voorstelde te lezen bij de behandeling van het nader adres van denzelfden. — Goedgekeurd.

Vervolgens waren aan de orde de beraadslagingen over de rooijing der Baan. — De heer *Ledeboer* kon zich niet vereenigen met het ten deze gedane voorstel, dewijl de Baan dan, zijns oordeels, te smal zou worden; ook vreesde hij dat weinigen van de gelegenheid tot aankoop van grond gebruik zouden maken, zoodat de rooijing dan toch ongelijk zou zijn. — De heer *Dunlop* was van een tegenovergesteld gevoelen; hij dacht dat de grond door velen gekocht zou worden, terwijl de Baan dan toch altijd nog even breed zou blijven als de Dijk; bij aanneming van het voorstel voorzag hij dat de Baan spoedig eene goede straat zou worden. — In gelijken geest spraken nog de heeren *Thooft*, *van Rijckevorsel* en *Obreen*. De heer *van Rijckevorsel* opperde ook nog de vraag, of de Baan geene goede plaats voor eene beestenmarkt zijn zou, wat door den Voorzitter en den heer *Dunlop* ontkennend werd beantwoord, met verwijzing vooral op de groote bevolktheid dier buurt en op de daaraanwezige fabrieken, terwijl het vervoer van het vee derwaarts mede vele bezwaren zou in hebben. — Nadat de heer *Ledeboer* nog aangevoerd had, dat de straten in eene stad als de onze niet te breed kunnen zijn, werd het voorstel nopens de rooijing der Baan aangenomen met 27 stemmen tegen 1, die van den heer *Ledeboer*.

Nu moesten de beraadslagingen worden gehouden over het verzoek van de heeren *Nimmo* c. s. om grond van de de stad tot daarstelling van eene bad- en waschinrigting. — Een voorstel van den heer *Tromp*, om deze zaak nog niet in discussie te brengen, wegens het aanhangige voorstel om eene tweede schutsluis te maken, hetwelk dan hoogst waarschijnlijk ter plaatse zou zijn waar de adressanten de inrigting willen vestigen, werd bij acclamatie aangenomen, doch een voorstel van den heer *F. van Vollenhoven*, om de heeren *Nimmo* c. s. van dit besluit kennis te geven, met opgave der redenen, gaf tot veelvuldige beschouwingen aanleiding en werd ten slotte met 15 tegen 13 stemmen verworpen; voor dat voorstel stemden de heeren *van Rijckevorsel*, *van der Dussen van Beeftingh*, *F. van Vollenhoven*, *Löhnis*, *Hoynck van Papendrecht*, *Eickma*, *Dunlop*, *Viruly*, *de Critter*, *Schuuren*, *Milders*, *Blom* en *Bichon van IJsselmonde*.

Na korte discussie werd daarop het plan tot inrigting der veemarkt bij acclamatie goedgekeurd. Zulks zal ongeveer eene som van *f* 13,500 kosten, doch slechts eene wezenlijke uitgave vorderen van *f* 8000, uit hoofde de keijen weder opgebroken en in het magazijn gebragt zullen worden.

Eindelijk kwam het verzoek van den heer *C. Opzoomer*, den directeur van het stads-algemeen armbestuur, om ontslag en pensioen, in behandeling.

Nadat de Voorzitter had medegedeeld, dat Burgemeester en Wethouders zich, wegens het moeijelijke der zaak, onthouden hadden van het uitbrengen van een prae-advies, werd het verzoek van den adressant nogmaals, bij monde van den heer Secretaris, ter kennis van de Vergadering gebragt, waaruit bleek dat de adressant, na 47 jaren dienst, wegens zijn gezondheidstoestand en zijne hooge jaren, om ontslag en pensioen gevraagd had.

De heer *van Rijckevorsel* erlangde daarop het eerst het woord; hij had lang geaarzeld of hij het woord zou vragen, daar hij ongaarne een oud man wilde bezwaren, doch hij achtte zich tegenover de burgerij verpligt zijne afkeurende stem te motiveren. Hij toonde aan dat het pensioen bij de stad iets geheel anders was dan bij het Land; bij het laatste was het een verkregen regt, bij de stad echter na langen diensttijd meer een blijk van tevredenheid over het verrigte. Dat blijk nu had de heer *Opzoomer* niet verdiend en hij betreurde het in het belang van den adressant, van de administratie en van de gemeente dat hij zijn ontslag niet reeds lang geleden had ingediend. Het was toch genoeg gebleken dat de heer *Opzoomer* zijne betrekking niet ordelijk heeft waargenomen; hij zou niet spreken van de opbrengst der bussen, van het onderscheid in de brandstoffen enz., maar alleen opmerkzaam maken dat verschillende boeken niet meer bestaan, welke de directeur onder zijne berusting had en waarvoor hij aansprakelijk was, zoodat hij in deze aan zijn pligt was te kort geschoten. Hulde doende aan het verslag der commissie van enquête, vroeg hij of zij nog niet meer had gevonden dan daarin was vermeld. Hij vroeg, of in nog bestaande boeken geen verkeerde optellingen waren om de boeken te doen sluiten; of in het rekening-courant-boek geen posten waren geboekt, welke niet in het kasboek te vinden waren; of op de proportie-rekening geen bedeelingen voorkwamen aan reeds overleden personen; of door eene verkeerde optelling de stad niet met *f* 300 was benadeeld, of van 1831—1846, buiten weten van het bestuur, geene weduwe *Scheepers* met *f.* 1.50 was gesubsidieerd en of die weduwe geen eigen zuster was van den heer *Opzoomer.* De commissie zou dit niet ontkennen en voor hem was het reden genoeg om tegen het verleenen van pensioen te stemmen, daar genoeg was gebleken dat de adressant zijne betrekking niet naar behooren had waargenomen.

De heer *Ledeboer* ving aan met zijne verwondering te kennen te geven dat Burgemeester en Wethouders in deze geen prae-advies hadden uitgebragt. Daarna zeide hij gewenscht te hebben dat al deze bijzonderheden hier niet ter sprake waren gebragt, en vervolgens ook tegen het verleenen van het gevraagde pensioen te zijn, daar gebleken was dat de administratie van den heer *Opzoomer* niet ordelijk was geweest. Wat de vragen van den heer *van Rijckevorsel* betrof, zeide hij, dat twee posten waren gevonden welke niet verantwoord waren, doch kleine; dat de zaak nopens de proportie-rekening moeijelijk uit te maken was; dat de optelling in den post van 's Gravenhage abusief was, ofschoon niet was gebleken dat de stad daardoor was benadeeld, en dat het gezegde nopens de bedeeling der weduwe *Scheepers* waarheid was, hoewel hij niet onderzocht had of zij eene zuster van den heer *Opzoomer* was.

De heer *Milders* zeide, dat hij eenige jaren geleden in het belang der administratie van het stads algemeen armbestuur den directeur *Opzoomer* had aangeraden zijn pensioen te vragen; dat hij die aanvrage heeft gereed gemaakt, doch later weder ingetrokken.

Verschillende leden spraken daarop nog in gelijken geest, terwijl bleek dat noch de commissie van oppertoezigt, noch de commissie van finantien gunstig op het verzoek hadden geadviseerd.

Eindelijk tot stemming overgegaan zijnde, werd eerst met algemeene stemmen besloten, den heer *C. Opzoomer* met ultimo september ontslag te verleenen, en daarna mede met algemeene stemmen bepaald afwijzend te beschikken op zijn verzoek om pensioen.

De zitting werd daarop gesloten.

— Bij de op den 13 dezer te Middelburg gehouden openbare aanbesteding van 1600 last Doorniksche, 1700 last Vilvoortsche, en 1800 last briksteen voor de Calamiteuze polders in Zeeland, is door verschillende aannemers aangenomen voor *f* 32,174. 10.

— Zaturdag avond ll. ontstond in de gemeenten Bengen en Rijckevoort bij Boxmeer brand in den stal van den landbouwer *Verhoeven*, waardoor niet alleen dat pand, maar ook het belendende woonhuis, benevens den geborgen oogst en eenig vee door het vuur vernield is. Niets was tegen brandschade verzekerd.

— Ll. maandag avond is eene boerenwoning te Huizen, bij Arnhem, met alles wat zich daarin bevond, door brand vernield. De oorzaak van den brand wordt aan het broeijen en daardoor vlam vatten van hooi toegeschreven.

— De waterhoogte te Arnhem was den 17 dezer 1 el 9 palm 5 duim.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 18 Augustus.

OVERLEDEN: P. W. Dicke, d., 4 j. — J. C. A. Bolland, z., 1 j. — A. Vink, d., 1 j. — G. H. Verdelman, man van M. P. F. van der Quaack, 50 j. — M. C. Comijn, wed. C. van der Steen, 83 j. — A. Kortweg, d., 4 m. — D. de Rooi, z., 9 j. — J. T. M. Schreiber, z., 2 m.

BEVALLEN: A. M. Liekens, geb. Wijgand, d. — M. C. A. Westerdorf, geb. Beerens, z. — M. Hooijkaas, geb. de Vogel, d. — E. M. T. Brunold, geb. van der Put, z. — G. de Man, geb. van der Jagt, d.

Zeetijdingen.

Van ROTTERDAM uitgeklaard *Tay*, D. Brown, naar Dundee, en *Hendrika Hillechina*, J. J. Kuiper, naar St. Petersburg.

HELLEVOETSLUIS den 18 dezer. Gisteren namiddag uit zee *Contessa Waldstein*, F. Petranich, van Ibraïl, laatst van Falmouth; *Star*, T. Ramsay, van Londen, en *Elizabeth*, R. Beverley, van Newcastle. De *Oscar*, kapit. Lagerklow, is binnen door v. Brouwershaven alhier op de Reede gekomen; de wind N. — Heden morgen uit zee *Rhine* (st.), J. W. Reader, *Ceres* (st.), O. E. Smith, en *Denmark* (st.), E. Warman, alle drie van Londen; *de Elve* (st.), J. J. Hansen, van Hamburg, en *Sylph*, B. Kromann, v. Bergen; de wind N. W.

ZEILKLAAR te HELLEVOETSLUIS *Edwina*, J. G. Broughton, naar New-York; *Johanna Maria*, A. Sissingh, naar Hartlepool, en *Dart*, J. H. Doughty, naar Newcastle.

BRIELLE den 18 dezer. Gisteren na posttijd zijn de voor posttijd naar zee gemelde zeilschepen *Margrietha* en *Margina Willemina* op de reede teruggekomen; de wind W. N. W. — Heden voor posttijd uit zee *Earl Douglas* (st.), R. Vincent, v. Newcastle; de wind N. W.

MAASSLUIS den 18 dezer. Gisteren na en heden voor posttijd niets gepasseerd; de wind N. W.

BROUWERSHAVEN den 17 dezer. Uit zee *Oscar*, J. R. Lagerklow, van Batavia naar Rotterdam.

ZIERIKZEE den 16 dezer. Uit zee *Burger*, P. J. Bartelse, van Newcastle.

VLISSINGEN den 17 dezer. Voor Antwerpen bestemd zijn alhier ter reede gekomen *Alabama*, Martin, van Callao; *National*, van Diependael, van Bahia; *Leveret*, Lawson, v. Berdianski; *Franklin*, Falck, en in het gezigt *Clotilde*, Bernaert, beiden van Odessa. Uitgezeild *Charles Rogier*, Muller, (van Antwerpen) naar Rio-Janeiro.

AANGEKOMEN: Te SYDNEY 6 mei *het Zeepaard*, Giltjes, en 8 dito *Pictura*, Scholten, beiden van Londen. In HOBSONSBAAI (Port Philip) 22 april *Koningin der Nederlanden* (st.) van Adelaide; 27 dito *van Galen*, Smit, van Londen; 15 mei *Generaal Michiels*, Prosser, van Soerabaija; 16 dito *Passarouang*, Fullbrun, van Liverpool, en 17 *Margaretha Simonetta*, Hoffman, v. Londen. Te GALATZ 30 julij *Jantina Annegina*, Rijkens, *Nina Burhoven*, Brugma, en 4 dezer *Margaretha*, Jansen, alle drie van Newcastle. Te SEVILLA 4 dezer *Margaretha*, Lindeboom, van Londen. Te St. UBES 28 julij *Wibecke*, Hansen, en 31 dito *Speculation*, Balchen, beiden v. Rotterdam. Te SANTANDER 8 dezer *Paquetto de Manzanilla*, Macia, van Rotterdam. Te BREST 9—12 *Cornelia*, Goosens, en *Clémentine Aimée*, Prion, beiden mede van Rotterdam. Te HAMBURG 16 *Nooit Gedacht*, van der Meulen, van Memel. Te BREMERHAVEN 14 *Adriana*, Stoeldraaijer, van Dantzig. Te HOYER 7 *Catharina Margaretha*, Riebeling, van Amsterdam. Te KIEL 15 *Petronella*, Kort, van de Elve. Te GREIFSWALD 13 *Ida Maria*, ter Poorten, van Rendsburg. Te WOLGAST 3 *Margaretha Wilhelmina*, Lukkien, van Hamburg. Te STOCKHOLM 10 *de Amstel*, Ouwehand, van New-York.

VERTROKKEN: Van HONG KONG 8 junij *Veronica*, Welger, n. San Francisco. Van MACAO 5 dito *'s Hertogenbosch*, van der Braak, naar Samarang. Van GALATZ 3 dezer *Alida Ikina*, Scholtens, naar Queenstown of Falmouth. Van SEVILLA 5 *Admiraal de Winter*, Sissingh, naar Londen. Van BRAKE 13 *Margaretha*, Rasker, naar Odensee. Van HADERSLEBEN 12 *Eva Hendrika*, van Dijk, naar Colberg. Van SWINEMUNDE 14 *Aukjen*, Teensma, naar Goole, *Meinsina*, Klontje, naar Londen, *Vriendschap*, Gort, en *Aastroom*, Kok, beiden naar Colberg. Van MEMEL 12 *Vrouw Margaretha*, Visser, naar Elseneur, en *Stad en Lande*, Helmers, naar Harlingen.

De schepen *Adelaide*, kapitein Berlé, van Rotterdam naar Syra, en *Elena*, kapit. Pierra, van Amsterdam naar Triest, beiden te MALTA binnen, hebben, het eerste den 4 en het laatste den 5 dezer, hunne reizen voortgezet.

Het schip *Margaretha Elisabeth*, kapit. F. A. Hoff, van Riga naar Amsterdam, te ELSENEUR binnen, heeft den 14 dezer na volbragte reparatie de reis voortgezet.

ELSENEUR gepasseerd den 13 dezer *Dina Marchina*, Engelsman, van Riga naar Dordrecht; *Maria*, Rehberg, van Pernau, en *Argo*, Fretwurst, van Arensburg, beiden naar Schiedam; *Marie*, Dahl, van Riga naar de Maas; *Nijverdal*, Giezen, van Riga naar Dundee; *Juffer Ellegonda*, Brons, van Nerva, en *Gijsbert Jan*, Zwaal, van Umea, beiden naar Harlingen; de wind W. N. W.

HOLTENAU gepasseerd den 13 dezer *Onderneming*, H. L. Karsies, van Stockholm naar Amsterdam.

Bij LEZARD 9 dezer *Maria en Adriana*, Ouwehand, v. Rotterdam n. Boston. — Bij GOUDSTAART 9 *Mentor*, Zijlstra, v. Amsterdam naar Batavia, en 11 *Jacoba Cornelia*, Lodewijks, van Hartlepool n. Hong Kong.

Het schip *Fennegiena Arentina*, kapit. H. B. de Jonge, van Ibraïl te FALMOUTH binnen, is den 15 dezer op bekomen order naar de Wezer gezeild.

Beursberigten.

MADRID den 13 Augustus.

Spanje 1 per cents 23¾; dito 3 per cents 44⅜.

PARIJS den 16 Augustus.

Frankrijk 3 per cents 81. 15; dito 4½ per cents 105. 10; Spanje 1 per cents 23; dito 3 per cents Binnenl. 43.

LONDEN den 17 Augustus.

De 3 per cents Geconsolideerden 97¾. Peru 4½ per cents 84; Grenada 22¾; dito Uitgest. 9¾.

ANTWERPEN den 17 Augustus.

België 2½ per cents 56¼ pap. Spanje 1 per cents 22 13/16 geld; dito Binnenl. 3 per cents 43¼ geld en 43⅜ pap. Metalliek 5 per cents 86¼ geld. — Fondsen meer aangeboden, uitgenomen Metallieken welke gevraagd blijven.

AMSTERDAM, 17 Augustus.

			Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.
NEDERL., Werkelijke Schuld....	2½	pCt.	63¾	63 15/16	63 15/16
» dito dito	3	»	76¼		
» dito dito	4	»	95⅝	95 11/16	95 11/16
» Amortis-Syndicaat.....	3½	»			
» Aand. Hand.-Maatsch..	4½	»	127¼	127½	
» O. I. Leening.........	4	»	95⅜	95½	
» Aand. Holl. Spoorw....	....				
» Rijnspoorweg..........	4½	»			
FRANKRIJK, Certificaten........	3	»			
RUSLAND, Obl. *Hope & Co.*......	5	»	108⅞		
» dito dito 1828/29	5	»	108		
» Cert. dito 1831/33	5	»	98¼		
» dito dito 1840...	4	»	93¾		
» dito bij *Stieglitz*......	4	»	92½	92⅝	92½
» dito dito Nieuwe	4	»			
» dito Admin. te Londen	5	»			
» dito dito dito	4½	»			
POLEN, Aand. 1829, *fl.* 300.....	....	*f*	162		
» dito 1835, - 500.....	....	-	86⅜		
» Obligatien.............	4	pCt.			
SPANJE, Obligatien.............	1	»	23 5/16	23⅜	23 5/16
» dito	3	»	47 13/16		
» Binnenlandsche.........	3	»	43 7/16	43½	43½
» Amortisable Schuld.....	....				
» Bewijzen van Coupons...	....		6 7/16	6 9/16	
OOSTENRIJK, Obl. bij *Goll & Co.*	5	»			
» dito dito	4	»			
» dito Metall.........	5	»	82⅝	82⅞	
» dito dito Nieuwe	5	»	95¾	95⅞	95¾
» dito dito lett. B.	5	»	95⅝	95⅞	95⅝
» dito dito	2½	»	42 11/16	42¾	
BELGIE, Certificaten............	4½	»	92		
» dito *Rothschild*.	2½	»	53⅜		
PORTUGAL, Oblig. 5 pCt., thans	4	»	43 1/16		
» dito	4	»	40 1/16		
» 1853..................	3	»	40⅛	40 7/16	40 7/16

Haarlemmermeer 102⅜. Rusland, Inschr. in Assign., 6 pc., 74¾; Certific. van dito, 6 pc., 75¼. Griekenland 1825, 5 pc., 7 7/16. Brazilië 1824, £ 100, 5 pc., 98¾; idem 1839, £ 100, 5 pc., 100; idem 1843, £ 100, 5 pc., 100¼. Peru, 1849, thans 5 pc., 80⅜. Ecuador 4⅛. Venezuela, 3½ pc., 38⅜ a 38½; idem Uitgestelde 15⅜. Grenada, 2½ pc., 22 7/16 a 22 11/16; idem Uitgestelde 9 13/16 a 10 1/16. Mexico, 3 pc., 26 1/16 a 26 5/16.

Beleening 2½ pc. Prolongatie 2½ pc.

Integralen en Hollandsche 3 per cents waren iets lager, de 4 per cents iets hooger dan gisteren. Portugesche waren hooger. Mexicaansche en Grenada's, vooral de Uitgestelde, willig.

AMSTERDAM, 18 Augustus. *Ten 4 ure.*

			Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.
NEDERL., Werk. Schuld........	2½	pCt.	63¾	63 13/16	
» » »	3	»	76¾	76 13/16	
» » »	4	»	95⅝		
» Aand. Holl. Spoorweg	....				
SPANJE, Obligatien	1	»	23⅜		
» » Binnenl.....	3	»	43 7/16	43½	
» Bewijzen Coupon	....		6 9/16		
PORTUGAL, te Londen...........	3	»	43 9/16		
» dito	4	»	40½		
RUSLAND, Obl. bij *Hope* 1798/1816...	5	»	108⅞		
» dito dito 1828/1829...	5	»	108		
OOSTENRIJK, Metalliek.........	5	»	82⅝	82⅞	
» dito A en B...	5	»	95½	95⅝	95½
» dito	2½	»	42 11/16	42¾	
MEXICO........................	3	»	26¼		
» Onbepaalde..............	3	»	26		
NOORD-AMERIKA, Bank-Actien..	....				

ROTTERDAM den 18 Augustus.

Nederlanden, Werk. Schuld, 2½ pc., 63¾; idem idem, 3 pc., 76⅝; Aand. Handel-Maatsch., 4½ pc., 127¾. Belgie, bij *Rothschild*, 2½ pc., 53 3/16. Spanje, Buitenl., 1 pc., 23⅜; idem Binnenl. a *f* 6000, 3 pc., 43⅜. Portugal, te Londen, 3 pc., 40½ l. k., 40 9/16 h. k., 40½ gebl. k. (cont.); idem Uitgest. 17¼. Rusland, bij *Hope & Co.*, 1798 en 1816, 5 pc., 109; Certif. bij idem, 4 pc., 94. Oostenrijk, Metall., 5 pc., 82¾; idem, 2½ pc., 42 11/16 l. k., 42⅞ h. k., 42⅞ gebl. k. Grenada, 2½ pc., 23 l. k., 23¼ h. k., 22 15/16 gebl. k.; idem Enkelde 23⅛; idem Uitgest. 10¼ l. k., 10⅜ h. k., 10⅜ gebl. k. Mexico, 1851, 3 pc., 26. Ecuador 4 1/16; idem Enkelde 4⅛. Venezuela, Uitgestelde, 5 pc. nu pc., 15¾.

Binnenlandsche fondsen zeer vast. Wat Buitenlandsche aangaat, van deze hebben Portugezen zich sedert gisteren wederom circa ¼ pc. in prijs verbeterd, daarentegen waren Oostenrijksche algemeen iets minder. Van Zuid-Amerikaansche fondsen zijn Grenada's op de hernieuwde rijzing van Londen van heden ruim ¼ voor de Werkelijke en ruim ½ voor de Uitgestelde gestegen.

Wisselkoersen.

AMSTERDAM den 18 Augustus.

2 m.n	Parijs....	*f* 56 5/16	geld.		2 maand.	Genua	*f* 46⅜	geld.
zigt	»	- 56 11/16	»		2 maand.	Livorno...	- 39⅜	»
2 m.n	Bordeaux	- 55¾	»		2 maand.	Napels	- 81¼	»
½ m.d	»	- 56	»		2 maand.	Petersburg	- 186	»
3 maanden	Madrid.....	- 245	»		6 wek.	Weenen...	- 32¼	»
3 maanden	Cadix......	- 245	»		6 wek.	Augsburg.	- 35⅜	»
3 maanden	Sevilië.....	- 242	»		6 wek.	Frankfort.	- 99	»
3 maanden	Bilbao	- 243	»		2 m.n	Hamburg	- 35¼	»
3 maanden	Lissabon ...	- 41¼	»		zigt	»	- 35¼	»
3 maanden	Porto......	- 41¼	»		2 m.n	Londen ..	- 11.75	»
					zigt	»	- 11.82½	»

Rotterdam.......................... ¼.

ROTTERDAM den 18 Augustus.

Hamburg....... 2 maanden *f* —, kort *f* —.
Parijs........... ——— - 56 5/16, —— - 56 11/16.
Bordeaux.. .... ——— - 56⅛, —— - 56⅜.
Frankfort ...... 6 weken - 99¼.

Marktberigten.

ROTTERDAM den 18 Augustus.

GRANEN. Tarwe, 162 ℔ Hoogl. Kleefs. *f* 385. Rogge 142, 143 ℔ Archangel *f* 213, *f* 214, *f* 215; 146 ℔ Odessa *f* 215. Fijne Fr. Boekweit *f* 165.

SCHIEDAM den 18 Augustus.

GRANEN. Rogge, verkocht 146 ℔ Pernau *f* 268 kont., *f* 270 6/w.; 145 ℔ Coursche *f* 254 kont., *f* 256 6/w.; 148 ℔ Libau *f* 260 kont. Gerst, 128 ℔ Libau *f* 217 3/m.

Moutwijn, ...	per Ned. Vat zonder Fust	*f* 21. —	zonder
Jenever, ...	» » » » »	- 25. 50	de
» Amst. proef	» » » » »	- 26. 75	belasting.

AMSTERDAM den 18 Augustus.

GRANEN enz. Rogge tot ruim vorige prijzen met veel handel. Verkocht in ent. 116, 118 ℔ Riga *f* 196. *f* 200; 117 ℔ N. Petersb. *f* 200; 119 ℔ Jarige dito *f* 204; 116 ℔ O. Gedr. *f* 196. In cons.: 114 ℔ Oude Gedr. *f* 198; 115 ℔ dito *f* 200.

GRONINGEN den 16 Augustus.

GRANEN, ZADEN enz. Sedert het berigt van den 9 dezer is de inoogsting nog verder door eene drooge weêrsgesteldheid begunstigd, en men is nu ook met het snijden van Tarwe en Knobbe-Gerst begonnen, terwijl met die droogte de klagten over het Aardappelengewas, vooral op de zandgronden, wat verminderen, zijnde daar de ziekte wel in het loof, maar nog weinig in den knol ontdekt. — Tarwe minder aan, en alles wat in goede soorten ter veil was is tot verhoogde prijzen, hoofdzakelijk ter verzending naar Vriesland en Holland, opgeruimd: 123, 127 ℔ Oude Roode *f* 9, *f* 9. 20 a *f* 9. 50, *f* 9. 70; 123, 127 ℔ Ommel. dito *f* 9, *f* 9. 25 a *f* 9. 50, *f* 9. 75; 123, 127 ℔ Oldamm. dito *f* 8. 75, *f* 9 a *f* 9. 25, *f* 9. 50; 122 a 127 ℔ Ommel. Witte *f* 8. 70, *f* 8. 90 a *f* 9. 30, *f* 9. 50. In Jarige Rogge is tot vorige prijzen nog al iets omgezet en van Nieuwe eenige klusjes ter veil, dat met geringe uitzondering meestal zeer mooije en wigtige kwal. was: 120, 123 ℔ Nieuwe Inlandsche *f* 7. 40 a *f* 7. 80; 116, 120 ℔ Jarige dito *f* 6. 80 a *f* 7. 20; 116, 120 ℔ Odessa *f* 6. 75 a *f* 7. 15. Boekweit bijna niet aan; alleen van Veen moet nog iets verkocht zijn op 116 ℔ tot *f* 6. 80. Gerst was tot vorige prijzen goed te plaatsen en weer hoofdzakelijk voor de Zaan gekocht: 99, 103 ℔ Winter *f* 5. 10 a *f* 5. 40. Haver weinig ter veil en ook weinig begeerd; de notering is onveranderd: 82, 85, 89 ℔ Dikke Brouw *f* 3. 55, *f* 3. 65 a *f* 3. 80; 68, 72 ℔ Witte Voer *f* 3. 20 a *f* 3. 30; 72, 75 ℔ Zwarte Voer *f* 3. 25 a *f* 3. 35. Boonen bijna niet ter veil: *f* 7 a *f* 7. 25 nom. Gort met weinig omzet als voren: Grove *f* 8. 25 *f* 8. 50; Puik *f* 8. 90 a *f* 9. 25, en Parel pr. 100 Ned. ℔ *f* 11. 75 a *f* 13. 75. Met hetgeen van Jarig Koolzaad aangeboden werd zal er ongeveer 90 a 100 last ter markt geweest zijn, waaronder veel afwijkende kwal., maar toch ook eenige partijtjes mooi en droog, hetgeen naar deugd van *f* 11. 25 tot *f* 13. 25 a *f* 13. 40 is afgegaan, terwijl voor eene kleine lading Jarig Oostvr. van redelijke kwal. *f* 13 40 gevraagd werd, maar niet verkocht. Raapolie *f* 39. Bevracht met Gerst naar Amsterdam of de Zaan tot *f* 4. 50 pr. last met *f* 5 voor kosten.

Handelsberigten.

ROTTERDAM den 18 Augustus.

TABAK. Heden werd de verkoop bekend van 80 v. Kentucky. van Londen aangevoerd. Ook zijn heden afgedaan 41 v. Virginie per *Mississippi* en 30 v. Kentucky per *Anjer*.

MAHONYHOUT. Heden werden alhier uit de eerste hand afgedaan 33 blokken, tot geheimen prijs.

LONDEN den 16 Augustus.

KOFFIJ. Plantage Ceylon met goeden omgang voor uitvoer en consumptie. De prijzen zijn iets gerezen. Het grootste gedeelte van 440 v. en 50 b. en vaatjes vond koopers; goed fijn van 66/ tot 71/, goed ord. van 62/ tot 65/, ord. van 53/ tot 58/, triage van 48/ tot 54/, pea berry van 64/ tot 68/. Ook werden 3400 b. Costarica grootendeels geplaatst, fijn ord. van 48/ tot 52/. Nog 30 v. Jamaïca werden van 45/6 tot 49/ en 18 vaatjes Mokka van 48/ tot 48/6 omgezet. Native wordt van 45/6 tot 46/ goed gevraagd.

SUIKER. Heden bestond goede vraag. W.-I. soorten werden iets hooger verkocht; 750 v. en tiersjes vonden koopers. Mauritius werd met volle prijzen betaald en 5765 z. werden verkocht. Van Bengaal werden 3300 z. met vaste prijzen betaald. Men noteert eenige omzettingen in de tweede hand tot iets hoogere prijzen. Madras gevraagd en gerezen; 600 z. werden in veiling van 30/6 tot 32/6 verkocht. Van vreemde soorten werden 8000 k. blond Havanna van 35/6 tot 37/6 en 600 z. blond Brazil van 31/ tot 35/ omgezet. Zeilende ladingen blijven gezocht.

RIJST ferm, doch kalm. In veiling vonden 1364 z. a 12/ en eenige partijtjes goede blanke a 12/6 koopers.

WOL. De veilingen van koloniale Wol zijn zaturdag ll. geëindigd; ord. soorten werden 1½ d. lager betaald. Engelsche Wol met goeden omgang en vaste prijzen.

HOP ferm.

ZADEN. Lijnzaad vast; 700 qrs St. Petersb. werd a 47/ voor uitvoer verkocht. Raapzaad schaarsch en de nominale prijs is 50/.

TERPENTIJN williger.

OLIEN. Raapolie in veiling van 36/6 tot 38/6 opgehouden. Lijnzaad ferm op 29/9.

LIVERPOOL den 14 Augustus.

KATOEN. Onveranderd. De verkoopen bedroegen 7000 b., waarvan 1500 voor uitvoer, bestaande in 160 Pernam en Maranham van 6⅜ tot 8 d., 70 Bahia a 7 d., 300 Egyptische van 6½ tot 8 d., 500 Suratte van 3½ tot 4½ d.

SUIKER. Een zeilende lading bruine Bahia van 600 k. is a 20/, 3000 z. dito ord. a 19/3, 1800 k. Havanna n.° 11/11½ a 21/9 en 300 k. goede bruine a 20/ verhandeld geworden.

ANTWERPEN den 17 Augustus.

SUIKER. Heden werden 337 k. blond Havanna en 2000 matten Manilla omgezet.

RIJST. Men noteert den verkoop van ca. 2500 z. gepelde Arracan, waarvan 2000 z. in ent.

KATOEN. De verkoopen bestonden uit 50 b. Georgie, aangevoerd per *Pelgrim*.

OLIEN. Van Olijfolie werden 50 hect. Mogador a fl. 90 ent. afgedaan. Terpentijnolie 28 st. Baijonne Olie vonden heden koopers.

HARST met goeden omgang voor speculatie, circa 6000 v. bruine Amerikaansche werden verkocht.

GRANEN. Tarwe levendig en de prijzen met neiging tot rijzen. Voor Oostzee is van fl. 14¼ tot fl. 14½, voor Poolsche fl. 13 en voor Romelia fl. 12 per 80 k.° besteed. Rogge, geene omzettingen werden heden bekend, doch de houders blijven ferm.

ZADEN. Eenige partijtjes Riga Hennepzaad vonden a *f* 8 koopers. Odessa Lijnzaad 67 k.° is op fl. 12¼ a 12⅜ gehouden en voor een partijtje inlandsch Raapzaad worden fl. 14½ gevraagd en fl. 11 geboden.

BORDEAUX den 13 Augustus.

VOORLOOP. Armagnac 100, Marmande 100, Tafia 90 a 95. De 3/6 is 1 fr. gerezen en blijft a 145 fr. disponibel.

BEZIERS den 12 Augustus.

VOORLOOP. Men klaagt zeer over de vorderingen der ziekte zoo wel in onze omstreken als te Lunel en Montpellier. In al deze streken neemt zij meer en meer toe. In deze week bleven de prijzen ferm. Eenige disp. st. werden a 136 fr. verkocht en tot dien prijs blijven koopers. Heden noteert men 137 fr. per 101 st.

STETTIN den 15 Augustus.

GRANEN. Tarwe ferm. Rogge vast. Gerst met 38½ th. betaald.
RAAPOLIE levendiger op Aug. is 10¾ th. pap. besteed.
VOORLOOP en ZINK zonder belangrijke verandering.

HAMBURG den 16 Augustus.

KOFFIJ was sedert vrijdag ll. kalm in afwachting der nieuwe berigten van Rio, doch na de ontvangst derzelve bleven de prijzen evenwel onveranderd. De verkoopen bestonden uit: 3000 z. Brazil van 4⅞ tot 5 m., 1000 z. St. Domingo van 4¼ tot 4¾ m., en uit 500 z. Laguayra van 5¼ tot 5½ m.
KATOEN met beperkten omgang door de hooge vorderingen der houders.
VRUCHTEN en SPECERIJEN bleven onveranderd.
ZINK. Sedert vrijdag ll. zijn ca. 6500 bl. van 13 s. 10 m. tot 13 s. 14 m. in loco op levering afgedaan.
RAAPOLIE. Heden in loco 22⅞ s., op oct. 22⅞ a 23 s.; op mei 23 s.; alles pap. en compt.

RIGA den 11 Augustus.

GRANEN. Door de schaarschheid van schepen waren de omzettingen beperkt. Rogge ferm. Tarwe stil. Gerst gevraagd. Haver onveranderd.
HENNEP zonder belangrijken omgang.
VLAS goed gevraagd, en daar de aanvoer niet zeer groot was ½ R. gerezen. Evenwel hadden belangrijke omzettingen plaats.
ZADEN. Lijnzaad goed gevraagd en iets lager. Hennepzaad gezocht.
WISSELKOERS. Op Amsterdam 191¾ G.; Hamburg 34⅞ P. en G.; Londen 39$\frac{1}{16}$ P. en G.; Parijs 406½.

ODESSA den 8 Augustus.

GRANEN. Sedert vier dagen werd veel voor Italië gekocht. Van Tarwe zijn reeds 40/m. tschetw. afgedaan. Van Turksche Tarwe zijn 40/m. tschetw. verk. Rogge kalm doch gezezen.
VRACHTEN. Voor Engeland 112½ pr. ton talk; van Azof 130. Geene disponibele schepen zijn meer overig.

Advertentien.

LAATSTE WOORD OVER DE VERKIEZINGEN.

De heer *P. van den Arend* heeft in een in de vorige week uitgekomen geschrift het voorgevallene bij de Verkiezingen te Rotterdam nog eens opgerakeld, en daarbij hier en daar in beleedigende taal tegen mij geschreven.

Ik kan mij niet in wisseling van injuriën met hem inlaten. Mijn bijzonder character verzet zich daar tegen; mijn openbaar verbiedt mij dit; mijne eer behoeft dit niet, ik ken hem zelfs niet van aangezigt.

Maar hoe vervelend ook het onderwerp der verkiezingen geworden zij en het thans geheel buiten het getij, moedwillig ter sprake gebragt is, mag ik echter niet toelaten dat zijne verloochening der waarheid eenig gezag verkrijge door mijn stilzwijgen.

Ik zal dus nog eenmaal de pen opvatten om te logenstraffen.

Hij *loochent*, dat de Kiesvereeniging te Rotterdam onder de leiding zou zijn ingevoerd die ik in mijn Art. van den 30 mei 1853 in de *Rotterdamsche Courant* als met den vinger en bij Artikels heb aangewezen. Opdat men zich niet op het gemis van een sterk geheugen zou kunnen beroepen, zoo als hij op pag. 4 van zijn geschrift doet, heb ik in de *Rotterdamsche Courant* van den 30 mei 1853 de *Leiding*-Artikels, voorkomende in de *N. R. Couranten* van 19 october, 9, 10, 11, 15, 16, 17 en 24 november 1848 opgenoemd, waaronder de Kiesvergadering hier ter stede is ingevoerd geworden. Ik kan niet anders doen dan daarnaar verwijzen, want ik kan ze hier niet laten overdrukken.

Dit zal ik nu echter van zijne volgende verloochening doen.

Hij *loochent* namentlijk ook dat eene Kiesvereeniging zoo als hij op pag. 8 beschrijft, welke vervolgens *Eendragt* genoemd is, waarin zoo als hij zegt, „*meer de burger zou voorzitten*" onder dezelfde leiding zou ingevoerd zijn geworden. Maar hij erkent niet te min op pag. 9 en 10 dat de leiding van die eerste zoogenaamde *burger*-vereeniging door hem aan een leider der *N. R. Courant*, met name door hem op die bladzijde genoemd, is opgedragen geworden. Ik verwijs thans naar de *N. R. Courant* van den 4 augustus 1851, waarin tot het oprigten van zoodanige vereenigingen in een opzettelijk daartoe opgesteld Artikel is aangedreven geworden, alwaar men in een Leiding-Artikel, ten opschrift voerende: DE VERKIEZINGEN VOOR DEN GEMEENTERAAD, onderanderen het volgende leest: „Wij „ herhalen het wat wij vroeger zeiden, het is vooral „ voor de *middelklasse* van het hoogste belang *zulke* „ vereenigingen te vormen. De hoogere klassen hebben „ vereenigings-punten genoeg om onderling hunne be„ langen te bespreken en om te bepalen op wie zij hunne „ keus zullen laten vallen. De middelklasse heeft onder„ ling minder aanrakings-punten en behoort zich juist „ voor die aangelegenheden digt aan een te sluiten. „ Naar het ons voorkomt zijn er velen, die aan zulke „ vereenigingen deel willen nemen, indien er slechts te „ vinden zijn, *die zich aan hun hoofd willen plaatsen*. „ Zij die zoo denken, maken zich een verkeerd begrip „ van zulke vereenigingen. Zij behoeven niet groot te „ zijn. Een vijftigtal leden achten wij ruim genoeg. „ Men beginne slechts. Men kome met zijne vrienden „ en bekenden die gelijk gezind zijn bijeen, kieze een „ voorzitter en de vereeniging is tot stand gekomen. „ Al het overige regelt zich van zelf," enz. enz.

Ziedaar nu, 14 dagen daarna ziet men in de Courant van den 19 augustus 1851 de heer *van den Arend* als de ondernemende man *gevonden*. Hij doet de oproeping tot zulk eene vereeniging op *verschillend aanzoek*, gelijk hij het noemde. Volgens eigen bekentenis op pag. 9 en 10 van zijn geschrift, droeg hij het bestuur der *burger*-vereeniging!! aan denzelfden met name genoemden schrijver van de Leiding-Artikelen op! En hij durft van onwaarheid betichten den geen die slechts gezegd heeft onder welken onmiddelijken invloed dit in der tijd is daar gesteld geworden.

Ziedaar dus zijne verloochening met de stukken wederlegd.

Hij was niet, zoo als hij op pag. 26 van zich zelven wil doen gelooven, *alleen* auteur van die daarna genoemde Vereeniging *Eendragt*, maar *werktuig* van anderen: doende op *verschillend aanzoek*, gelijk hij adverteerde, wat in de Leiding-Artikels ontworpen was. — Zijn geheugen moge hem doen vergeten wat hij deed. Deze gestaafde geschiedenis liegt niet, maar logenstraft de stoutste en ondeugendste ontkentenis.

Hij *loochent* dat men door de besluiten der Kiesvereenigingen verbonden zou zijn.

Dat men daaraan *zedelijk* verbonden gehouden wordt schreef ik in mijn Art. van 30 mei jl. Tot bewijs verwijs ik nu naar de Leiding-Artikels van de *N. R. Courant* boven aangehaald. Bepaaldelijk citeer ik een Art. voorkomende in die Courant van den 24 november 1848, ten opschrift voerende:

DE KIESVERGADERING HIER TER STEDE. Daar staat gedrukt: „ Wel is waar, bindt de meerderheid in zulke „ vereenigingen de minderheid niet *in regtelijken zin;* „ maar ZEDELIJK gelooven wij, dat de minderheid, die „ niet tegen den uitslag der stemming protesteert, die „ zich aansluit aan de vereeniging en met hare beginselen „ overeenstemt, wel degelijk door de stemming is ge„ bonden."

„ *Wat zouden anders zulke vereenigingen beteekenen?*" En in de *N. R. Couranten* van 28, 29, 30 november: *Over den uitslag der verkiezingen*, leest men: „ Thans, nu de „ meerderheid heeft beslist, behoort men zich aan deze „ aan te sluiten "

Ik heb verwezen naar Art. 9 van het reglement van de kiesvereeniging *Eendragt*, waarin deze verpligting is *voorgeschreven* en „ ieder lid zich *verbindt* bij de alge„ meene voorloopige kiesvergaderingen zoowel als bij „ de definitive verkiezing geene andere keuze te doen „ dan uit de door de vereeniging gestelde candidaten."

Ik besluit, dat bijaldien men tot het opmaken van het *gros* is overgegaan en alzoo aan de *uitvoering* van Art. 6 van het reglement *heeft deel genomen*, men volgens Art. 9 verbonden is, geen andere keus te mogen doen, dan die der vergadering, zoodat *schrappen* en *verlaten na* het aangevangen werk waaraan men deel nam, eene breuk der verbindtenis daarstelt.

Hij *loochent*, dat de geestverwanten van deze kiesbedrijven zich zelven en elkanderen tot Leden der Staten en van den Raad bevorderen. Hij heeft met de uitgave van zijn geschrift gewacht, zegt hij, tot na de verkiezingen voor den Gemeenteraad. Wel nu! die verkiezingen hebben daarvan in zijn eigen boezem het klaarst bewijs geleverd. Twee Leden van 't bestuur der laatst door hem zelven mede gestichtte kiezersvereeniging hebben tot *in de herstemming* voor het lidmaatschap van den Raad gecandideerd.

Eindelijk *loochent* hij zijne betrekking tot de personen aan welke hij erkent zijne opstellen voorgelezen te hebben alvorens ze voor te dragen. Maar hij belijdt ze voorgelezen te hebben aan dezelfde personen die daarenboven tevens leden en medeleiders der vereeniging *Eendragt* waren.

De Schrijver deed dus wat doorgaans gebeurt bij zaken die men ongaarne aan- of opgemerkt ziet. Hij verloochent de waarheid, tegen de meest overtuigendste bewijzen en de openlijke bekendheid. Zoo doen allen die 't besef hebben dat eene erkentenis het oordeel medebrengt.

Ik heb nu nog eenmaal, doch ook voor 't laatst, de moeite genomen om deze openbare verloocheningen der waarheid te wederleggen en te staven.

De heer *van den Arend* schreef, zoo als hij aanvangt te zeggen, op aandrijven van anderen. Ik besteed geen tijd noch kosten meer om bewezen waarheid tegen werktuigen of loonschrijvers te handhaven. Het character 't welk hij mij toedicht zonder dat hij mij immer heeft bejegend, beschouw ik als eene eigenschap en een noodmiddel van de driestheid dergenen die laten hoonen wien zij niet kunnen wederleggen.

Ik reken mij vrij dit te verachten.

De Maatschappij leerde uit hun bedrijf meer en meer kennen hoe men haar aan zelfzucht onderwerpt. Het jongste geschrift getuigt van de zamenspanning die zich door eerroof wreekt.

Mij noch met partijen noch met clubs inlatende, het Staatsregt, het regt van verongelijkten of van het algemeen verdedigende, goede en nuttige inrigtingen zoo veel in mijn vermogen is onbaatzuchtig en zonder zelfverheffing bevorderende, zal ik, onafhankelijk van den nijd, mijn pligt weten te vervullen als Opposant tegen dat wat kwaad is. Wraak is noch mijne roeping noch mijn roem. Na 30 jaren openbaar leven, behoort de aanranding van mijn eer, alleen — den lasteraar te schaden.

16 Augustus 1853. VAN BUREN.

TENTOONSTELLING EENER SCHILDERIJ,

VERVAARDIGD DOOR DEN HEER

C. KRUSEMAN,

VOORSTELLENDE:

HET BEZOEK DES HEEREN BIJ MARTHA EN MARIA,

naar aanleiding van het Evangelie van *Lucas*, Hoofdstuk X, vers 38 en volgenden.

Dagelijks van des morgens 10 tot des namiddags 5 ure te bezigtigen in eene der Zalen van de **Academie van Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen.** Toegang **25** *Cents*, ten behoeve van een Weldadig doel.

☞ HEEREN LEDEN der Academie hebben *Persoonlijk* ***vrijen toegang.***

Voor de vele bewijzen van deelneming, bij het overlijden van mijnen betreurden Kleinzoon, JACOB PETRUS HAVELAAR *Pz.*, ontvangen, betuig ik bij deze mijnen welmeenenden dank.

Rotterdam J. HUDIG, *Sr.*
17 Augustus 1853.

Heden overleed, tot onze innige droefheid, ons eenig geliefd Kind uit mijn vorig Huwelijk, PETRONELLA WILHELMINA, in den ouderdom van 4 jaar en 8 maanden; eene hersen-ontsteking maakte een einde aan haar voor ons zoo dierbaar leven; allen die haar gekend hebben kunnen ons verlies beseffen.

Rotterdam P. W. DICKE.
den 17 Augustus 1853. A. DICKE, VAN DEN TOORN.
Bijzondere en algemeene kennisgeving.

STOOMBOOTVAART OP SCHOTLAND.

Voor Passagiers en Goederen.

Naar **LEITH**, het Stoom-Schroefschip ***IVANHOE,*** Kapit. ***George Craib*** ; vertrekt Zaturdag 20 Augustus, **des morgens.** Adres bij *GEORGE LEVINGSTON & J. A. HOUWENS*, Agenten te Rotterdam, en bij *DONALD R. MACGREGOR*, Agent te Leith.

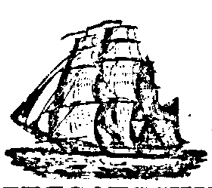

Te **Rotterdam** ligt in Lading, naar **BATAVIA** en **SOERABAIJA**, voor Goederen en Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het extra snelzeilend gekoperd ***Nederlandsch* FREGATSCHIP *SARA LYDIA***, Kapitein ***B. van der Tak***, voerende eenen geëxamineerden Scheepsdoctor, om in den loop dezer maand te vertrekken. Adres ten Kantoren van KUYPER, VAN DAM & SMEER en HUDIG & BLOKHUYZEN.

GYMNASIUM *te BRIELLE.*

Curatoren van het **Gymnasium** te ***Brielle*** berigten bij deze, dat de LESSEN voor den nieuwen CURSUS zullen aanvangen voor hen, die in den afgeloopen Cursus reeds op het Gymnasium waren toegelaten, met den 1° September aanstaande, en voor hen, die daarop toegelaten zullen worden met den 12den dier maand.

Zij, die voor hunne Kinderen of Pupillen toelating verlangen, gelieven daarvan schriftelijk opgaaf te doen aan den Eerstondergeteekende, met vermelding van de voornamen en den ouderdom van het Kind, uiterlijk vóór den laatsten Augustus.

Bij den Leeraar in de Levende Talen aan het Gymnasium, den Heer *G. W. BOON*, vroeger Kostschoolhouder, is voor hen, die dat verlangen, gelegenheid om op billijke Voorwaarden aan Kinderen Huisvesting, Verpleging, Opvoeding enz. te verschaffen.

Curatoren meenen de Inrigting des Heeren *BOON* aan Ouders en Voogden te mogen aanbevelen.

Brielle den 17 Augustus 1853.
A. M. DE ROUVILLE, *Voorz.*
N. VAN DER TUUK ADRIANI, *Secret.*

☞ De Ondergeteekende maakt bij deze bekend, dat hij zich gevestigd heeft als Mr. **GROF-, HUIS-** en **HOEFSMID,** en **MACHINALE WERKEN**, beneden den Hoogen Zeedijk, over de Oude Plantage; verzekert door eene solide bediening, het vertrouwen, hem te schenken, zich waardig te maken.

Kralingen P. EGGINK.
den 14 Augustus 1853.

☞ ***A. J. LAMME***, te Rotterdam, zal in October aanstaande laten verkoopen, eene uitgebreide **Verzameling**

SCHILDERIJEN,

waaronder door voorname **Oude** en **Hedendaagsche Meesters.**

Rotterdamsche Schouwburg.

Op VRIJDAG 19 AUGUSTUS 1853:

Eene ***Vijfde*** en ***Voorlaatste Voorstelling*** van de **NEGERHUT,** Tooneelspel in 8 tafereelen, getrokken uit den Roman van dien naam van Mrs. *Beecher Stowe*, naar het Fransch van *Dumanoir* en *D'Ennery*, door den Heer *G. van Beek*, gemonteerd met nieuwe Decoratien, vervaardigd door en onder opzigt van *J. Eduard de Vries* en nieuwe Costumes, zoo als het te Parijs op den Schouwburg van *l'Ambigu Comique* wordt opgevoerd. Uithoofde der uitgebreidheid van het bovenstaande zal er geen Nastuk gegeven worden en de pausering plaats hebben na het 6de tafereel. — Aanvang ten **7 ure precies.** , Balcon *f* 2. 10, Loges *f* 1. 50, Parterre *f* 1. 20, Gallerij *f* 0. 50.

VAUXHALL-DOELE.

Op **HEDEN VRIJDAG, 19 Augustus 1853,**

MATINÉE MUSICALE CHAMPÊTRE,

uit te voeren door de **Staf-Muziek** van het 17de Regement **Koninklijke Pruissische Infanterie**, uit Keulen, en het **GEZELSCHAP** van den Heer ***Haug.***

Aanvang des middags ten **12** *ure.*

Entree **30** *Cents* per Persoon.

NB. Bij **Ongunstig Weder** zal de **MATINÉE MUSICALE** in de ***Groote Zaal*** plaats hebben.

*** ***Op het NIEUWE PLEIN, bij de Schiebrug.***

ROMANESKE en PITTORESKE REIS,

DOOR TYROL, ZWITSERLAND EN ITALIE.

Dit alleruitmuntendst **Kunstwerk,** nooit alhier vertoond, is Geschilderd op een Doek dat eene oppervlakte heeft van **30,000** Voet in het Vierkant, en bevat:

De Badplaats *Ischl*, *Salzburg*, *Innspruck*, *Trente*, *Lauzanne*, *Genève*, de *Mont-Blanc* en *St. Bernard*, het *Como-Meer*, *Milaan*, *Genua*, *Florence*, *Rome*, *Napels* en de Vuurspuwende *Vesuvius*. (Alles ziet men met vrije Oogen en niet door Glazen.)

HEDEN, VRIJDAG, **Twee Voorstellingen,** om half 7 en om half 9 ure.

NB. Plaatsen kunnen *zonder verhooging* besproken worden.

Te ROTTERDAM,
bij ARRENBERG & VAN REYN.